EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 22.10.2004
KOM(2004) 718 lõplik

2004/0251 (COD)

Ettepanek

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

vahenduse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusasjades

{SEC(2004)1314}

(komisjoni esitatud)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU REGULEERIMISALA JA EESMÄRGID

1.1. Eesmärk

1.1.1. Õiguskaitse kättesaadavuse parandamine

Üks EL-i peamisi eesmärke on tagada õiguskaitse parem kättesaadavus, et luua vabadusel, turvalisusel ja õiglusel rajanev ala, kus üksikisikute ja ettevõtete õiguste teostamist ei tohiks takistada ja pidurdada liikmesriikide õigus- ja haldussüsteemide ühildamatus ja keerukus. Selles kontekstis peaks õiguskaitse kättesaadavus hõlmama ka üksikisikute ning ettevõtete paremat juurdepääsu lisaks kohtusüsteemile ka adekvaatsetele vaidluste lahendamise menetlustele.

Ettepandud direktiiv aitab kaasa selle eesmärgi saavutamisele, lihtsustades juurdepääsu vaidluste lahendamise menetlustele kahte tüüpi sätete abil: esiteks sätted, mille eesmärgiks on kindlustada vahenduse ja kohtumenetluste sobiv vahekord, kehtestades mitmetes tähtsamates tsiviilmenetluse põhiaspektides ühenduse miinimumeeskirjad. Teiseks, luues liikmesriikide kohtutele vajalikud vahendid vahenduse kasutamise aktiivseks edendamiseks, siiski tegemata vahendust sunduslikuks või erisanktsioonide objektiks.

Sätted, mis käsitlevad vahendusmenetluse korda või vahendajate määramist või akrediteerimist, on ettepandud direktiivist välja jäetud. Võttes arvesse reaktsioone 2002. aasta rohelisele raamatule (Green Paper) ning hetke arenguid riikide tasandil, ei ole selge, kas seadusandlus on parim poliitiline valik selliste küsimuste lahendamiseks. Vahendusmenetluse kohta käivaid regulatiivmeetmeid käesolevast ettepanekust välja jättes on komisjon püüdnud julgustada hoopis isereguleeruvate algatuste teket ning soovib seda jätkata ka ettepandud direktiivis.

Käesoleva ettepaneku esialgse eelnõu konsultatsioonidel kiitis enamik vastajaid eelnõu üldise lähenemise heaks nii kaasatud kui välja jäetud küsimuste osas. Võrreldes algse kavandiga, on teatud sätetesse tehtud peamiselt tehnilist laadi muutusi ning need on lahti seletatud 3. jaos.

1.1.2. Vahenduse ja tsiviilmenetluse sobiv vahekord

Käesolevas ettepanekus käsitletakse ainult selliseid küsimusi, mida ei saa eraalgatuslikult adekvaatselt lahendada. Eriti puudutab see tsiviilmenetluse eeskirju, mis võivad vahenduse kasutamist ja selle tõhusust mõjutada. Vahendus ja traditsiooniline tsiviilmenetlus võivad haakuda mitmetel erinevatel juhtudel, näiteks:

– osapooled otsustavad kasutada vahendust kohe, kui vaidlus on tekkinud, alternatiivina tsiviilmenetluse algatamisele; kui osapooled valivad vahenduse kasutamise ning neil ei õnnestu jõuda kokkuleppele, algatatakse tsiviilmenetlus pärast vahenduse lõppemist;

– kui vahenduse kaudu jõutakse kokkuleppele, aga üks osapooltest ei pea lepingust kinni, algatatakse tsiviilmenetlus igal juhul;

– osapooled algatavad tsiviilmenetluse kohe pärast vaidluse tekkimist, võimalikku vahenduse kasutamise võimalust (veel) kaalumata.

Hetkel on vahenduse ja tsiviilmenetluse kokkupuutepunktide vahel palju riikide menetlusseaduste puudumisest või nende lahknevusest põhjustatud ebaselgust, mis on eriti tuntav piiriüleste olukordade puhul. Isegi kui vahendus on kõige sobivam vaidluse lahendamise vorm antud juhtumil, võivad osapooled seda ebaselgust arvesse võttes valida traditsioonilise tsiviilkohtumenetluse. Stabiilne ja etteaimatav õiguslik raamistik peaks aitama vahendust kohtumenetlusega võrdsele alusele seada, nii et vaidluse lahendamise meetodi valikul lähtuksid osapooled ainult spetsiifilise vaidlusega seotud asjaoludest. Samuti peaks selline raamistik aitama säilitada osapooltele võimalus vaidluse lahendamiseks kohtumenetluse teel isegi pärast seda, kui on üritatud kasutada vahendust.

1.1.3. Vahenduse kasutamise edendamine

Vahenduse laialdasema kasutuselevõtu väärtus seisneb peamiselt vaidluse lahendamise mehhanismi enda eelistes: see on kiirem, lihtsam ja kulusäästlikum vaidluste lahendamise viis, mis võimaldab osapoolte huvide arvestamist laiemas ulatuses, suurema võimalusega jõuda kokkuleppeni, mida vabatahtlikult austatakse ning mis säilitab heatahtliku ning püsiva suhte osapoolte vahel. Komisjoni arvates on vahendusel suur kasutamata potentsiaal nii vaidluste lahendamise seisukohalt kui üksikisikutele ja ettevõtetele õiguskaitse kättesaadavuse tagamise vahendina.

Ometi on Komisjoni roll vahenduse otseses edendamises paratamatult piiratud ning ainuke konkreetne meede vahenduse edendamiseks, mis on kaasatud sellesse ettepanekusse, on liikmesriikide kohustus lubada kohtutel vahendust osapooltele soovitada. Vahenduse ja kohtumenetluse sobiva vahekorra tagamisega panustatakse kaudselt ka vahenduse edendamisse.

Käesoleva ettepaneku eesmärke ei õnnestu saavutada vahendusteenuste tagamisele tähelepanu osutamata. Vahendusteenuste kvaliteedi küsimust tuleb seetõttu käsitleda koos ettepandud direktiivi teiste sätetega, mis peavad piiriülestes situatsioonides tagama piisava vastastikuse usalduse liikmesriikide vahel.

1.1.4. Suhe liikmesriikide kohtusüsteemide korraldusega

Üks sageli nimetatud vahenduse kasutegureid on see, et selle laialdasem kasutamine võib vähendada kohtusüsteemi koormust, seega vähendades sagedasi pikki viivitusi kaasuste läbivaatamisel. Kuna käesolev kavandatud direktiiv proovib edendada vahenduse kasutust, võib tal selles suhtes tõepoolest positiivne mõju olla. Ometi ei taotleta seda iseseisva eesmärgina mitmetel põhjustel. Esiteks on kohtusüsteemi korraldus ainuüksi liikmesriikide kompetentsis. Teiseks ning kõige olulisemana on vahendusel omaette väärtus vaidluste lahendusmeetodina, millele kodanikel ning ettevõtetel peaks olema lihtne juurdepääs, ning mis väärib edendamist mitte ainul seetõttu, et vähendab kohtusüsteemi koormust. Komisjon ei pea vahendust kohtumenetluse alternatiiviks; see on pigem üks paljudest kättesaadavatest vaidluste lahendamise meetoditest kaasaegses ühiskonnas, mis on väga sobilik osade, aga kindlasti mitte kõikide vaidluste lahendamiseks. Veelgi enam tuleks rõhutada, et alternatiivsete vaidluste lahendamise meetodite kättesaadavus üldiselt ei või mitte mingil moel vabastada liikmesriike kohustusest tagada efektiivne ning õiglane

kohtusüsteem, mis vastab inimõiguste Euroopa konventsiooni nõudmistele ning on üks keskseid demokraatliku ühiskonna tugisambaid.

1.1.5. Mõju hindamine

Ettepaneku mõju esmane hindamine viidi läbi komisjoni 2004. aasta poliitilise strateegia kontekstis. Ettepanekut ei valitud laiendatud mõjuhinnanguks. Kavandatud direktiivi eesmärgiks on suurendada vahenduse kasutamist EL-is, tuues seega kaasa majanduslikku kasu, mis seisneb üksikisikute ja ettevõtete tehingukulude vähendamises tänu kiiremale ning kulusäästlikumale vaidluste lahendamisele. Vahendus võib kaasa aidata ka jätkusuutlikuma majandusliku ja sotsiaalse kliima tagamisele, säilitades suhted osapoolte vahel ka pärast vaidluste lahendamist, vastupidiselt negatiivsetele kaasmõjudele, mis tulenevad vaidluste lahendamisest kohtumenetluse teel. Konsultatsiooniprotsessi ning teisi ettevalmistavaid samme on kirjeldatud lisas. Alternatiivsetest valikutest sisaldab kavandatud direktiiv peamiselt tsiviilmenetluse eeskirju ning tulemusi ei saa saavutada teisi vahendeid kasutades.

1.2. Õiguslik alus

Käesoleva kavandatud direktiivi eesmärk ja sisu langevad otseselt Euroopa ühenduse asutamislepingu artikli 65 reguleerimisalasse, mis käsitleb tsiviilasjade menetlusreegleid, kvaliteedi ja koolituse kohta käiv säte artiklis 4 on teisi sätteid toetav. Kavandatud direktiiv on vajalik siseturu korralikuks toimimiseks, kindlustamaks nelja vabadust kasutavatele üksikisikutele ja ettevõtetele vaidluste lahendamise mehhanismide kättesaadavuse ning tagamaks vahendusteenuste osutamise ja kasutamise vabaduse.

Nagu on rõhutatud ettepaneku eesmärkide kirjelduses, tuleneb vajadus komisjoni sekkumiseks selles vallas vajadusest kindlustada seadusandlik kindlus kogu vaidluse vältel, hoolimata piiriüleste asjaolude olemasolust ühes või teises etapis. Ühtse seadusandliku raamistiku tagamiseks on seetõttu vaja arvestada võimaliku sündmusteahela kõiki peamisi aspekte, mis vaidluse tekkimisel ette tulla võivad, olles valmis igasugusteks võimalikeks stsenaariumideks (vahenduse edukus/läbikukkumine, vahenduskokkuleppe järgimine mõlema osapoole poolt või mitte, jne).

Piiriüleste asjaolude mõju on alternatiivsete vaidluslahendusmeetodite puhul potentsiaalselt suurem kui tsiviilprotsessi meetodite korral üksi, kuna tuleb arvestada olulisi asjaolusid nii vahenduse ajal kui ka järgneva tsiviilmenetlusele ajal, kaasa arvatud tõsiasi, et need asjaolud võivad vahepeal muutuda. Juhtumi piiriülene iseloom võib tuleneda näiteks ühe või mitme osapoole elu-või tegevuskohast, vahenduse toimumise kohast või pädeva kohtu asukohast. Vahenduse kasutamise alustamise kokkulepe võib ise olla reguleeritud teistsuguse õigussüsteemiga kui see, mis reguleerib algset õiguslikku või lepingulist suhet poolte vahel, ja järgnev vahenduskokkulepe võib olla saavutatud veel mõne kolmanda riigi õigusnormide alusel. Samuti on võimalik, et vahenduskokkulepe peab jõustuma hoopis mõnes muus liikmesriigis, sõltuvalt näiteks võlgniku varade asukohast kokkuleppe jõustumise ajal. Siiski ei ole mõtet piirata ettepaneku reguleerimisala sellega, et keskenduda ainult piiriülestest asjaoludest tingitud takistuste kõrvaldamisele või lihtsustada ainult nende vaidluste lahendamist, mille puhul esineb mis tahes piiriüleseid asjaolusid.

Vahenduse sobivuse hindamisel vaidluste lahendamise meetodina moodustavad piiriülesed asjaolud vaid ühe paljudest asjaoludest, mida on vaja arvesse võtta. Teisteks asjaoludeks on vaidluse laadi ja sisu ning kulude, viivituste ja eduväljavaadetega seotud tegurid. Vahenduse kasutamise edendamine ainult selliste vaidluste puhul, mille juures esineb piiriüleseid asjaolusid, oleks seepärast meelevaldne ning diskrimineeriv, sest kohtud hakkaksid mõnedele osapooltele vahendust soovitama ainult nende elukohast lähtudes. Seesugune kitsendus kujutaks endast kahtlemata olulist piirangut ka kavandatava direktiivi praktilisele toimele. Kavandatavas direktiivis sisalduvate tsiviilmenetluse eeskirjade kohaldamine üksnes piiriüleste asjaolude ilmnemise korral pigem suurendaks õiguslikku ebakindlust. Reguleerimisala sel viisil piirates võib direktiivi kohaldamine jääda osapoolte hooleks, kes võivad piiriüleseid asjaolusid kaasata vaidluse vahendaja või kohtu valiku kaudu, et direktiiviga kehtestatud eeskirjadest kasu saada.

Kavandatavast direktiivist saab ühenduse vahendusteenuseid käsitleva õigusliku raamistiku oluline osa, sest see käsitleb nii teenuste osutamise vabadust teistes liikmesriikides kui ka vabadust teenuseid kasutada. Reguleerimisala piiramine nii, et hõlmatud oleksid ainult piiriüleseid asjaolusid sisaldavad olukorrad, viiks kahe paralleelse õigusliku režiimi, võimalik, et isegi mitme erineva vahendusteenuste osutamist ja kasutamist käsitleva standardi tekkeni, mis põhjustaks diskrimineerimisohtu nii vahendusteenuste kasutajatele kui osutajatele. See oleks vastuolus nii siseturu põhimõtetega kui ühenduse jõupingutustega reguleerivat raamistikku üksikisikute ja ettevõtete jaoks lihtsamaks teha.

Kokkuvõttes leiab komisjon, et piiriüleste asjaolude esinemist selgesõnaline tingimuseks seadmine ei oleks kooskõlas kavandatava direktiivi eesmärkidega ning töötaks vastu siseturu korralikule toimimisele. Seega peab direktiivi saama kohaldada kõikidel juhtudel hoolimata piiriüleste asjaolude esinemisest vahenduse või kohtumenetluse ajal.

1.3. Subsidiaarsus ja proportsionaalsus

Mis puutub vajadusse õiguskindluse ja etteaimatavuse järgi olukordades, kus tegemist on vahenduse ja tsiviilmenetluse vahelise suhtega piiriüleste asjaolude ilmnemise korral, ja vajadusse tagada siseturu korralik toimimine vahendusteenuste osutamisel ja kasutamisel, ei saa liikmesriigid üksi käesoleva ettepaneku eesmärke täiel määral täita. Ühenduse tasandil võetud meetmed on liikmesriikide poolt eraldi tehtud algatustest tõhusamad tänu järjepidevusele ning ka seetõttu, et on võimalik luua teatavad ühtsed põhieeskirjad, mida saab kohaldada nii piiriülestes olukordades kui siseriiklikel juhtumitel.

Ettepaneku sätted piirduvad rangelt sellega, mis on eesmärkide saavutamiseks vajalik. Direktiivi vormi peeti sobivaimaks, sest selle sätted on mõeldud teatud kindlate eesmärkide saavutamiseks, kuid eesmärkideni jõudmise viis jäetakse liikmesriikide pädevusse. Ettepanek käsitleb ainult neid küsimusi, mida saab lahendada ainuüksi seadusandluse kaudu ning jätab reguleerimisalast välja küsimused, mille puhul on võimalik lahenduse leidmine eraalgatuslike meetmete kaudu.

2. ETTEPANEKU TAUST, KONSULTATSIOONID HUVITATUD OSAPOOLTEGA JA KOMMENTAARID PEAMISTE SÄTETE KOHTA

Lisainfot nimetatud küsimuste kohta leiab käesolevale ettepanekule lisatud komisjoni töödokumendist.

2004/0251 (COD)

Ettepanek

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

vahenduse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusasjades

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 61 punkti c ja artikli 67 lõiget 5,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,[1]

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,[2]

tegutsedes asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras[3]

ning arvestades järgmist:

(1) ühendus on seadnud eesmärgiks säilitada ning arendada vabadusel, turvalisusel ja õiglusel rajanevat piirkonda, kus on tagatud isikute vaba liikumine. Sellise ala loomiseks peab ühendus muu hulgas tsiviilasjades tehtava õigusalase koostöö valdkonnas vastu võtma siseturu nõuetekohaseks toimimiseks vajalikud meetmed.

(2) 15. ja 16. oktoobril 1999 Tamperes toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel nõuti liikmesriikidelt alternatiivsete kohtuväliste menetluste loomist seoses õiguskaitse kättesaadavuse parandamisega Euroopas.

(3) Nõukogu poolt 2000. aastal tehtud kokkuvõtvates järeldustes alternatiivsete vaidluslahendusmeetodite kohta tsiviil- ja kaubandusasjades tõdeti, et põhimõtteliste eeskirjade kehtestamine antud valdkonnas on oluline samm kohtuväliste vaidluslahendusmenetluste kasutuselevõtmisel tsiviil- ja kaubandusasjades, et nõnda õiguskaitse kättesaadavust lihtsustada ja parandada.

(4) 2002. aastal esitles Euroopa Komisjon rohelist raamatut, milles käsitleti Euroopas kasutusel olevaid alternatiivseid vaidluste lahendamise meetodeid ja algatati liikmesriikide ja huvitatud osapooltega laiaulatuslikud konsultatsioonid võimalike vahenduse kasutamist edendavate meetmete osas.

(5) Õiguskaitse kättesaadavuse parandamine on osa vabadusel, turvalisusel ja õiglusel põhineva ala loomisega seotud Euroopa Liidu poliitikast ning peaks hõlmama nii kohtulike kui kohtuväliste vaidluste lahendamise meetodite kättesaadavust. Käesolev

---

1 ELT C ..., ..., lk ....
2 ELT C ..., ..., lk ....
3 ELT C ..., ..., lk ....

direktiiv peaks kaasa aitama siseturu korralikule toimimisele, eriti mis puudutab vahendusteenuste osutamist ja kasutamist.

(6) Vahendust võib kasutada kui kulusäästlikku ja kiiret kohtuvälist vaidluste lahendamise viisi tsiviil- ja kaubandusasjades, kohandades menetlust vastavalt osapoolte vajadustele. Vahenduse teel saavutatud kokkuleppeid järgitakse suurema tõenäosusega vabatahtlikult ja nad aitavad tõenäolisemalt säilitada heatahtlikku ja püsivat suhet osapoolte vahel. Nimetatud kasu on suurem just olukordades, milles ilmnevad piiriülesed asjaolud.

(7) Seetõttu on vajalikud just tsiviilmenetluse põhiaspekte käsitlevad raamõigusaktid, et edendada vahenduse kasutamist edaspidi ja tagada see, et vahenduse valinud osapooled saaksid tugineda etteaimatavale seadusandlikule raamistikule.

(8) Käesolev direktiiv peaks hõlmama menetlusi, kus vaidluse kaht või enamat osapoolt abistab heatahtliku kokkuleppe saavutamisel vahendaja, kuid välja jätma menetlused nagu vahekohtumenetlus, ombudsmani kasutamine, tarbijakaebuste lahendamise menetlus, ekspertide otsused või menetlused, kus mõni asutus annab vaidluse lahenduse kohta ametliku soovituse, mis võib olla õiguslikult siduv või mitte.

(9) Tsiviilmenetluse eeskirjade minimaalne vastavus on vajalik juhtudel, mis puudutavad vahenduse mõju aegumistähtaegadele ja selles osas, mis puudutab vahendaja konfidentsiaalsuse kaitsmist mis tahes järgnevate kohtumenetluste käigus. Hõlmatud peaks olema ka kohtu võimalus suunata osapooled vahendusmenetluse juurde, säilitades samal ajal põhimõtte, et vahenduse kasutamine on vabatahtlik.

(10) Vahendust ei tohiks pidada kohtumenetluste kehvemaks alternatiiviks vaid seetõttu, et vahenduskokkuleppe jõustumine sõltub osapoolte heast tahtest. Seepärast on vaja tagada, et kõik liikmesriigid sätestaksid menetluse, millega saab vahenduskokkulepet kohtuotsuse, kohtu või riigiasutuse otsuse või ametliku dokumendiga kinnitada.

(11) See võimaldab vahenduskokkuleppe tunnustamist ja jõustamist kogu Euroopa Liidus, vastavalt tingimustele, mis on sätestatud otsuste vastastikust tunnustamist ja kohtuotsuste täitmist käsitlevates ühenduse dokumentides.

(12) Tagamaks liikmesriikidevahelist usaldust konfidentsiaalsuse, aegumistähtaegade peatamise ning vahenduskokkulepete jõustumise osas, tuleb vahendusteenuste osutamisele ja vahendajate väljaõppele kehtestada tõhusad kvaliteedikontrollimehhanismid.

(13) Nimetatud mehhanismid ja meetmed määravad kindlaks liimesriigid ise ja nende hulka võib kuuluda eraalgatuslike lahenduste kasutamine, ning nende eesmärgiks peaks olema säilitada vahendusmenetluse paindlikkus ja osapoolte iseseisvus. Komisjon edendab isereguleeruvaid meetmeid ühenduse tasandil, töötades välja näiteks Euroopa toimimisjuhendi, milles käsitletakse vahenduse põhiaspekte.

(14) Tarbijakaitse vallas võttis komisjon 2001. aastal vastu ametliku soovituse[4], millega kehtestatakse miinimumkvaliteedinõuded, mida tarbijavaidluste konsensuslikus

[4] Komisjoni soovitus, 4.aprill 2002, tarbijavaidluste konsensuslikul lahendamisel osalevaid kohtuväliseid asutusi käsitlevate põhimõtete kohta (EÜT L 109, 19.4.2001, lk 56).

lahendamises osalevad kohtuvälised asutused oma klientidele pakkuma peavad. On soovitav, et kõik vahendajad ja organisatsioonid, keda soovitus puudutab, järgiksid selle põhimõtteid. Nimetatud asutuste kohta käiva teabe levitamiseks loob komisjon andmebaasi kohtuväliste menetlusviiside kohta, mida liikmesriigid peavad soovitusega kooskõlas olevaks.

(15) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid. Erilist tähelepanu pööratakse harta artiklis 47 sätestatud õiglase kohtumõistmise põhimõtte täielikule järgimisele.

(16) Kuna liikmesriigid üksi ei saa täiel määral täita käesoleva direktiivi eesmärke, mis meetmete ulatuse ja mõju tõttu on paremini saavutatavad ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(17) [Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta käsitleva protokolli artikli 3 kohaselt teatasid Ühendkuningriik ja Iirimaa oma soovist osaleda käesoleva määruse vastuvõtmises ja kohaldamises. / Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta käsitleva protokolli artikli 1 ja 2 kohaselt ei osale Ühendkuningriik ja Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel, mistõttu see ei ole neile liikmesriikidele siduv.]

(18) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Taani seisukohta käsitleva protokolli artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel, mistõttu see ei ole talle siduv ega kuulu tema suhtes kohaldamisele.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1–Eesmärk ja reguleerimisala

1. Käesoleva direktiivi eesmärgiks on lihtsustada vaidluste lahendamise menetluste kättesaadavust edendades vahenduse kasutamist ning tagades toimiva suhte vahenduse ja kohtumenetluste vahel.

2. Käesolevat direktiivi kohaldatakse tsiviil- ja kaubandusasjades.

3. Käesolevas määruses hõlmab mõiste “liikmesriik” kõiki liikmesriike, välja arvatud Taani.

Artikkel–Määratlused

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

(a) “Vahendus” tähendab mis tahes nime kandvat menetlust, kus vaidluse kaht või enamat osapoolt abistab kokkuleppele jõudmisel kolmas isik, hoolimata sellest, kas menetlus on algatatud osapoolte endi poolt, kas seda on osapooltele soovitanud või

selle kasutamist nõudnud kohus või on see ette nähtud liikmesriigi siseriiklike õigusaktidega.

Mõiste ei hõlma kohtuniku püüdeid vaidluse lahendamiseks vaidlust käsitleva kohtumenetluse käigus.

(b) "Vahendaja" tähendab mis tahes kolmandat isikut, kes vahendust teostab, hoolimata sellest, kuidas teda kõnealuses liikmesriigis nimetatakse või mis on tema amet ega sellest, mil viisil kolmas isik on määratud või kutsutud vahendust läbi viima.

Artikkel 3–Vahenduse kasutamine

1. Kohus, kuhu hagi esitatakse, võib vajaduse korral ja juhtumi kõiki asjaolusid arvestades teha osapooltele ettepaneku kasutada vaidluse lahendamiseks vahendust. Igal juhul võib kohus nõuda osapooltelt vahenduse kasutamist käsitlevast teabeüritusest osavõttu.

2. Käesolev direktiiv ei piira siseriiklike õigusaktide sätteid, mille alusel on vahenduse kasutamine kohustuslik või mille alusel kohaldatakse selle puhul teatud stiimuleid või sanktsioone kas enne kohtumenetlust või selle ajal, juhul kui nimetatud õigusaktid ei piira õigust kohtusüsteemi poole pöörduda, eriti juhtudel, kui ühe osapoole elukoht ei asu liikmesriigis, milles asub kohus.

Artikkel 4–Vahenduse kvaliteedi tagamine

1. Komisjon ja liikmesriigid edendavad ja julgustavad vahendajate ja vahendusteenuseid osutavate organisatsioonide vabatahtlike tegevusjuhendite väljaarendamist ja nendest kinnipidamist nii ühenduse kui siseriiklikul tasandil ning teisi tõhusaid kvaliteedikontrollimehhanisme vahendusteenuste osutamise järelevalveks.

2. Liikmesriigid edendavad ja toetavad vahendajate koolitust, et vaidluse osapooltel oleks võimalik valida vahendaja, kes on suuteline teostama vahendust tulemusrikkalt ja vastavalt osapoole ootustele.

Artikkel 5–Vahenduskokkulepete jõustumine

1. Liikmesriigid tagavad, et osapoolte nõudmisel saab vahenduse tulemusena saavutatud kokkulepet kohtu või riigiasutuse otsuse või mis tahes ametliku dokumendiga kinnitada, mille tulemusel muutub kokkulepe jõustuvaks võrdselt siseriikliku õigussüsteemi raames tehtud kohtuotsusega, juhul kui kokkulepe ei ole vastuolus Euroopa õiguse või liikmesriigi õigusega, kus nõudmine esitati.

2. Liikmesriigid teavitavad komisjoni kohtutest või riigiasutustest, kelle pädevuses on lõikes 1 viidatud taotluste rahuldamine.

Artikkel 6–Tõendite lubatavus tsiviilkohtumenetluse puhul

1. Vahendajad või mis tahes vahendamisteenustega seotud isikud ei tohi tsiviilkohtumenetluse korral anda tunnistusi või tõendusmaterjali järgmiste asjaolude kohta:

   (a) osapoole palve vahenduse alustamiseks või soov vahenduses osaleda;

   (b) vahenduse mis tahes osapoole esitatud seisukohad või soovitused seoses vaidluse võimaliku lahendusega;

   (c) vahenduse käigus osapoole poolt esitatud seletused või tunnistused;

   (d) vahendaja ettepanekud;

   (e) asjaolu, et osapool näitas üles soovi vahendaja tehtud lahendusettepaneku vastuvõtmiseks;

   (f)) üksnes vahenduse tarbeks koostatud dokument.

2. Lõiget 1 kohaldatakse hoolimata selles mainitud teabe või tõendusmaterjali iseloomust.

3. Kohus või muu tsiviilkohtumenetluses osalev õigusasutus ei tohi nõuda lõikes 1 viidatud teabe avalikustamist ja juhul kui nimetatud teavet pakutakse tõendusmaterjalina vastuolus lõikega 1, siis ei tohi seda tõendusmaterjali vastu võtta. Nimetatud teavet võib siiski avalikustada või tõendusmaterjalina kasutada, kui

   (a) seda on vaja vahenduse otsese tulemusena saavutatud vahenduskokkuleppe rakendamiseks või jõustamiseks,

   (b) olulistel avaliku korraga seotud kaalutlustel, eriti kui on vaja tagada laste kaitse või ära hoida isiku kehalise või vaimse terviklikkuse kahjustamist või

   (c) kui vahendaja ja osapooled sellega nõus on.

4. Lõigetes 1, 2 ja 3 sätestatut kohaldatakse hoolimata sellest, kas kohtumenetlus on seotud vaidlusega, mis on või oli vahenduse objektiks.

5. Vastavalt lõikele 1 ei saa tõendusmaterjali, mis muidu on kohtumenetluses lubatav, arvestamata jätta ainult seetõttu, et seda on kasutatud vahenduse puhul.

Artikkel 7–Aegumistähtaegade peatamine

1. Vahenduse objektiks oleva nõudega seotud mis tahes aegumis- või muu tähtaja kulgemine peatatakse vaidluse tekkimise hetkest, kui:

   (a) osapooled nõustuvad vahenduse kasutamisega,

   (b) vahenduse kasutamist nõuab kohus või kui

   (c) kohustus kasutada vahendust tuleneb liikmesriigi seadustest.

2. Kui vahenduse tulemusel kokkulepet ei saavutatud, jätkub aegumistähtaja kulgemine alates hetkest, kui vahendus lõppes kokkulepet saavutamata, arvestades kuupäevast, kui üks või mõlemad osapooled või vahendaja teatab vahenduse lõpetamisest või sellest täielikult loobub. Igal juhul jätkub tähtaeg veel vähemalt ühe kuu jooksul alates selle kulgemise jätkumisest, välja arvatud juhul, kui tegemist on ajavahemikuga, mille jooksul hagi aegub, et vältida ajutise või sarnase meetme kehtivuse kaotamist või tühistamist.

Artikkel 8–Rakendussätted

Komisjon avaldab andmed liikmesriikide poolt artikli 5 lõike 2 kohaselt edastatud pädevate kohtute ja asutuste kohta.

Artikkel 9–Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigusnormid hiljemalt 1. septembriks 2007. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile.

2. Kui liikmesriigid need õigusnormid vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

Artikkel 10–Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamise päeva Euroopa Liidu Teatajas.

Artikkel 11–Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Eurooopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*